

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक व्हिपीएम २०११/प्र.क्र.१२८/पंरा-४

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक : २९ नोव्हेंबर, २०१२

- वाचा:-** १. शासन निर्णय क्रमांक व्हिपीएम २६१०/प्र.क्र.१/पंरा-४, मंत्रालय, मुंबई, दि.१८ ऑगस्ट, २०१०.
२. शासन शुद्धिपत्रक क्रमांक व्हिपीएम २०११/प्र.क्र.१२८/पंरा-४, मंत्रालय, मुंबई, दि.१९ जुलै, २०१२.

प्रस्तावना:-

पर्यावरण संतुलित समृद्ध ग्राम योजना लोकसहभागातून राज्यभर राबविण्यासाठी शासनाने दिनांक १८ ऑगस्ट, २०१० रोजी शासन निर्णय पारित केला आहे. या शासन निर्णयात पर्यावरण संतुलित समृद्ध ग्राम योजनेसाठी ग्रामपंचायतींना पात्र ठरविण्यासाठी काही निकष व अटीची पूर्तता करण्याचे बंधन घालण्यात आले आहे. या निकषांमध्ये **दुसऱ्या व तिसऱ्या वर्षी अनुक्रमे किमान १% व २% कुटूंबांकडे बायोगॅस वापर असणे** अत्यावश्यक केलेले आहे. शासनाच्या आता असे निदर्शनास आले आहे की, शहरालगतच्या ग्रामपंचायतींमध्ये गॅसचा वापर मोठ्या प्रमाणावर होत असल्यामुळे तसेच काही ग्रामपंचायतींच्या हद्दीमध्ये जनावरांची संख्या कमी असल्याने बायोगॅससाठी लागणारे शेण पुरेशा प्रमाणात उपलब्ध होत नसल्याने बायोगॅसचा निकष पूर्ण करणे अडचणीचे ठरत आहे. त्यामुळे या निकषा संदर्भात सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

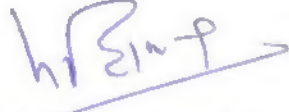
परिपत्रक:-

पर्यावरण संतुलित समृद्ध ग्राम योजने अंतर्गत दुसऱ्या व तिसऱ्या वर्षी तपासणीमध्ये निकषास पात्र होणाऱ्या ग्रामपंचायतींनी अनुक्रमे १% व २% बायोगॅस करणे आवश्यक आहे. तथापि, ज्या ग्रामपंचायती हद्दीमध्ये बायोगॅस वरील प्रमाणात होत नसतील त्या ग्रामपंचायत हद्दीत कमी पडणाऱ्या बायोगॅसच्या संख्येइतकी सोलर ऊर्जा वॉटर हिटर बसवून त्याचा वापर करत असल्यास सदरची ग्रामपंचायत दुसऱ्या व तिसऱ्या वर्षासाठी बायोगॅसच्या निकषासाठी पात्र ठरेल.

तसेच उपरोक्त नमूद शासन निर्णय क्रमांक १ मधील मुद्दा क्रमांक ७ (क) मधील भाग २ (६) मध्ये १० % कुटुंबाकडे सौर ऊर्जा / CFL / LED चा वापर प्रत्यक्ष असावा यामध्ये वरील सोलर वॉटर हिटरचा समाविष्ट राहणार नाही.

सदर परिपत्रक शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणकीय संकेतांक क्र. २०१२११२९१७२६४८७८२० असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

(डॉ. मल्लिनाथ कलशेटी)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. माननीय राज्यपालांचे सचिव.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
३. मा.मंत्री व राज्यमंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव.
४. मा.अध्यक्ष, जिल्हा परिषद, सर्व
५. मा.मुख्य सचिव.
६. मा.विधानसभा व मा.विधान परिषद सदस्य
७. सर्व मंत्रालयीन विभाग.
८. सर्व विभागीय आयुक्त.
९. सर्व जिल्हाधिकारी.
१०. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई (लेखा व अनुज्ञेयता).
११. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर (लेखा व परिक्षा व अनुज्ञेयता).
१२. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई.
१३. ग्राम विकास विभागातील सर्व उप सचिव.
१४. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, (गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती यांच्या प्रतिसह)
१५. सर्व मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद.
१६. संचालक, भाषा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१७. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचलनालय, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी)
१८. ग्राम विकास विभागातील सर्व कार्यासने व रोखशाखा.
१९. निवड नस्ती, कार्यासन पं.रा.-४ (२२), ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग.